

1^e, 2^e, 3^e milieu mogelijke stressoren

gezinssituatie

- beperkte sensitiviteit voor affectieve en communicatieve signalen van kind (kan leiden tot sociale deprivatie, onvoldoende taalontwikkeling, onvoldoende kennisaanbod)
- moeite met onderscheid maken tussen behorende bij de doofheid en behorende bij de ontwikkeling (shadowing van de doofheid)
- teveel kindvolgende, te weinig regievoerende opvoedstijl
- te sturende opvoedstijl (bij onvoldoende gebarendaarigheid gevaar van 'bevel'communicatie)
- daily hassles, (psychische) problematiek ouders, stress in het gezin

schoolsituatie

- onvoldoende gedoseerde visuele info, akoestiek, beperkte communicatie, ineffektieve didactische en pedagogische aanpak
- kleine groep, vaak speciaal onderwijs waardoor weinig peers

sociale contacten

- afwijzing, pesten ivm anders zijn
- verhoogd risico op: lichamelijke en seksuele mishandeling

Normatieve VERWACHTINGEN

- leren door exploreren en uitdagingen aangaan: nieuwsgierig zijn, eigen ideeën inbrengen, initiatief tonen
- emotieregulatie en zelfsturing
- zelfstandigheid en autonomie ontwikkelen
- participeren op school, leren door meedoen
- sociale relaties aangaan, betekenisvolle relaties ontwikkelen
- identiteitsontwikkeling (welke referentiegroep, invloed op zelfvertrouwen)

mogelijke steun

Voor ouders

- adequate sociale, emotionele en educatieve steun waardoor hun communicatiemogelijkheden worden vergroot hetgeen de afstemming en interactie met hun kind vergemakkelijkt. (onbelemmerd informatie, ideeën, wensen en gevoelens met hun doof kind kunnen delen, samen plezier hebben en makkelijker ontwikkeling en gedrag kunnen managen).

Voor kind

- adequate affectieve/emotionele afstemming (sensitiviteit en responsiviteit)
- adequate communicatieve (verbale en nonverbale) afstemming tussen ouder en kind
- ouders, betrokkenen, school, omgeving die in het dagelijks leven extra informatie bieden over gebeurtenissen, interacties tussen mensen, oorzaak-gevolg

2^e milieu: school: ingericht op

- kwalificatie (adequaat curriculum & optimaal didactisch klimaat),
- persoonsvorming (autonomieversterking; affectief klimaat)
- socialisatie (emotie- en gedragsmanagement gericht op zelfsturing; pedagogisch klimaat)

3^e milieu: adequaat sociaal steunsysteem, bondgenotencontact met DSH peers en DSH volwassenen

Jeugdige mogelijke krachten

- accurate zintuiglijke, sociaal-cognitieve en talige functies tbv informatieverwerking en betekenisverlening
- tevredenheid over communicatie thuis, op school, peers
- positieve gevoelens en gedachten over de kwaliteit van sociale relaties (ouders, netwerk, leerkracht, andere kinderen)
- zelfbeeld: geen handicap maar horend bij een andere cultuur
- self-efficacy: vertrouwen in de eigen bekwaamheid om dingen te kunnen leren
- denken in mogelijkheden bewust van deaf gain

Mogelijk moeite met VAARDIGHEDEN als:

- taalvaardigheden, zowel receptief, expressief als pragmatisch, verstaanbaar spreken
- NGT als die niet van jongs af aan aangeboden is gekregen
- lezen, schrijven (door ontbreken auditieve ondersteuning) en rekenen (redactiesommen)
- deelnemen aan groepsactiviteiten, groepsdiscussies, groepsspelen
- herkennen en verklaren eigen en andermans emoties
- het gebruiken van innerlijke taal voor gedragsregulatie; copingsvaardigheden om gevoelens, gedachten, fysieke sensaties en herinneringen te managen
- sociale (effectieve communicatie en probleemoplossings) vaardigheden
- hoofd- en bijzaken scheiden, gebruik abstracte begrippen bv in gebarentaal verleden, heden, toekomstige tijd, chronologische volgorde)

mogelijke kwetsbaarheidsfactoren

- slechthorendheid: gehoorverlies 31-90 decibel; doofheid: gehoorverlies > 91 decibel
- nadeel op gebied van auditieve sequentiële en abstracte informatieverwerking en auditief verbaal geheugen; meer verwerkingstijd nodig
- chronische stress en vermoeidheid agv luisterinspanning
- minder mogelijkheden om terloops, spelenderwijs en incidenteel te leren en abstracte concepten te leren gebruiken
- minder mogelijkheden om gevoelens, wensen en gedachten spelenderwijs in taal te leren benoemen, te delen, te nuanceren, minder mogelijkheden om sociale kennis op te doen
- moeite met generaliseren
- eenzaamheid, laag gevoel van eigenwaarde
- negatief denken over eigen mogelijkheden, oplossingen
- overige symptomen van syndroom erfelijke doofheid of verworven doofheid
- *co-morbide*: lichamelijke problemen (met fysieke stigmata) & psychische problemen (autisme, automutilatie, aandachtdeficiëntie, gebrekkige impulscontrole en zelfregulatie)
- *co-morbide*: taalstoornissen, afwijkend neuropsychologisch profiel, verstandelijke beperking